

Jiří Glet

Turistický průvodce VII.

zajímavosti ze slovenských hradů a zámků

21 rodinných výletů
po středním Slovensku

 KNIHY.CZ

**Turistický průvodce VII.
zajímavosti ze slovenských hradů a zámků
Jiří Glet
březen 2018 jako 66. publikace vydavatelství
Vydavatel: Pavel Kohout (www.kknihy.cz)**

ISBN:

epub: ISBN 978-80-7570-083-4

mobi: ISBN 978-80-7570-084-1

pdf: ISBN 978-80-7570-085-8

Úvod	4
Střední Slovensko.....	5
1. Z Levického hradu do skalních obydlí v Brhlovcích a na Santovku...	6
2. Banská Štiavnica byla zapsána do památek UNESCO	9
3. Ze zámku ve Svätém Antonu na hrad Sitno	14
4. Z Krupiny na pevnost Bzovík a hrad Čabrad'	16
5. Z kaštele v Žiaru nad Hronom na Šášovský hrad a hrad Revišťa....	19
6. Z Pustého hradu na Zvolenský zámek	21
7. Zlatá Kremnica	24
8. Bánská Bystrica	27
9. Z Ružomberoku do Vlkolínce zapsaného do památek UNESCO	30
10. Z Liptovského Mikuláše na Liptovskou Maru a okolní termální koupaliště	32
11. Z Liptovského Jána do Demänovské ledové jeskyně a Demänovské jeskyně Slobody.....	37
12. Z hradu v Liptovském Hrádku do skanzenu v Pribylině.....	40
13. Z Brezna do Bystrianské jeskyně	43
14. Z Revúce na hrad Muráň.....	46
15. Z kaštele v Jelšavě do Ochtinské aragonitové jeskyně	48
16. Z Rimavské Soboty na hrad Hajnáčka	50
17. Z Lučence na hrad Divín	53
18. Z Filakovského hradu na hrad Somošku.....	55
19. Z Ľuborče do kaštele v Dolné Strehové	59
20. Ze Šáhů do Dudinců	61
21. Z Velkého Krtíše na hrad Modrý Kameň	63
Další knihy ze série.....	65
Tiráž.....	66

Úvod

V šestém dílu našeho turistického průvodce jste navštívili celou řadu hradů, zámků, kaštelů a dalších turisticky atraktivních cílů na západním Slovensku.

V tomto, již sedmém dílu průvodce se vydáte zase na tradičních 21 rodinných výletů, tentokrát po středním Slovensku. Je to půvabný hornatý kraj, nížiny zde najdete pouze v jeho jižní části u hranic s Maďarskem. Jako obvykle základem našich výletů budou středoslovenské hrady, zámky a kaštely.

Přijměte však rovněž pozvání do středoslovenských měst se slavnou hornickou historií, kde stopy středověkého bohatství zanechaly svůj nesmazatelný otisk. Dozajista budete okouzleni slovnou hornickou minulostí a historickými památkami měst Bánské Štiavnice, Bánské Bystrice nebo Kremnice.

Můžete navštívit například Levický hrad, Fiľakovský hrad, Šášovský hrad, hrad Šomošku, hrad Hajnáčku, hrad Modrý Kameň a řadu dalších. Velmi pěkný je zámek ve Svätém Antonu nebo Zvolenský zámek a najdete zde rovněž několik kaštelů.

Taky na středním Slovensku jsou termální koupaliště a aquaparky s termální vodou a mnohé z nich podle tohoto průvodce můžete navštívit. Nejenom to, podle tohoto průvodce můžete rovněž navštívit několik zdejších jeskyní.

Poněvadž se jedná o rodinné výlety, tak jsem při putování po středním Slovensku myslel samozřejmě rovněž na děti. Rodiny s dětmi tak mohou například navštívit skalní obydlí v Brhlavách, Slovenské muzeum ochrany přírody a jeskyňářství v Liptovském Mikuláši, Babyland u přehrady Liptovské Mary a Podzemní říši Aghartha v Liptovském Jánu. Dále pak Muzeum Liptovské dědiny v Pribylině se statickou expozicí historické Povážské lesní železnice a můžete se taky svést Čiernohorskou lesní železnici ve Slovenském Rudohoří. Můžete navštívit pohádkovou ves Drienčany u Rimavské Soboty, nebo taky Muzeum loutkářských kultur a hraček na hradu Modrém Kameni.

Na středním Slovensku je krásná horská příroda a můžete tak například obdivovat krásy Západních Tater, Nízkých Tater, Štiavnických vrchů, Kremnických vrchů, Muránské planiny nebo Krupinské planiny.

STŘEDNÍ SLOVENSKO

1. Z Levického hradu do skalních obydlí v Brhlovcích a na Santovku

Levice, toto pěkné slovenské město, je centrem úrodného kraje na dolním Pohroní. Město leží v nížině řeky Hronu na úpatí Štiavnických vrchů. Ve městě stojí barokně – klasicistní kostel sv. Michaela archanděla a barokní kostel sv. Josefa s klášteřem františkánů. Najdete zde rovněž kalvínský kostel a evangelický kostel.

Levický hrad

Levický hrad z 13. století sehrál významnou roli ve válkách s Turky. Hrad byl pobořen počátkem 18. století Kuruci. V dominantní poloze na sopečné skále nad městem stojí částečně zrekonstruována zřícenina gotického hradu s gotickým palácem, opevněním a kruhovou renesanční baštou, která byla přestavěna na letohrádek.

Renesanční kaštel je sídlem Tekovského muzea

V areálu hradu byl vystavěn renesanční kaštel, který je sídlem Tekovského muzea. V muzeu se můžete seznámit s historií hradu a města a archeologickými nálezy. Je zde instalována rovněž zajímavá lékárna Zlatá koruna z 19. století a měšťanský historický nábytek.

Termální koupaliště Margita – Ilona

Jen šest kilometrů jihovýchodně od Levic, u vesničky Kaliančíkovo, se nachází známé termální koupaliště Margita – Ilona. Jsou zde čtyři bazény, včetně bazénu pro děti, které jsou napájeny teplou termální vodou. Na koupališti je tobogán, skluzavka a další vodní atrakce. Jsou zde taky tenisové kurty s umělou trávou, minigolf, několik hřišť a dobře vybavené dětské pískoviště. V areálu koupaliště je taky možnost ubytování, restaurace, několik stánků s občerstvením a parkoviště.

Skalní obydlí v Brhlovcích

Brhlovce, slovenská obec na úpatí Štiavnických vrchů, se nachází jihovýchodně od Levic. V obci, na jižním svahu brhlovské Šurdy a Dolinky, byla do sopečného tufu vytesaná skalní obydlí. Zdejší sopečný tuf zruční kameníci využili nejenom k hloubení jeskynních obydlí, ale taky k výstavbě domů.

V Brhlovcích najdete celou řadu pozoruhodných skalních obydlí. V centru lidové architektury, v uličce Šurda, byla v usedlosti č. 142 zřízena vysunutá expozice Tekovského muzea v Levicích, nazvána Skalní obydlí v Brhlovcích. Jsou to dva kamenné domy s prostory vytesanými do skály. Ve skalních prostorách je v přízemí umístěna letní kuchyně a komora, na podlaží se pak nachází vyhlídková terasa a komora. V celé usedlosti je dobový nábytek z konce 19. století a z první poloviny 20. století. Tato expozice dobře dokumentuje jedinečnou formu lidového stavitelství v Brhlovcích.

V Brhlovcích najdete ještě několik dalších turistických zajímavostí. Bylo zde zřízeno menší zemědělské muzeum se zemědělským nářadím, dobovým oblečením a sbírkou starých motocyklů. V místní části v Horních Brhlovcích stojí na mírném návrší barokní kaštel, který je dominantou celé obce a nedaleko od něj se nachází barokní kostel Sedmibolestné Panny Marie. V místní části Dolné Brhlovce pak stojí evangelický kostel z 19. století.

Termální koupaliště Santovka Wellness

Jen několik kilometrů jižně od Brhlovce leží malá obec Santovka. V obci byly až do počátku 20. století malé lázně. Dříve byla taky zdejší kvalitní minerální voda stáčena do lahví a byla oblíbena na celém Slovensku. Na okraji zdejšího pěkného historického parku vyvěrá minerální pramen k volnému odběru a nedaleko od něj stojí velký vyřezávaný dřevěný altán.

V termálním koupališti Santovka Wellness jsou bazény napájeny termální vodou o teplotě 25 až 33 stupňů Celsia, která má blahodárné účinky na váš organismus. V kryté části koupaliště se nachází relaxační bazén, vanové boxy s termální vodou a vonnými solemi a dopřát si zde můžete taky masáže. Ve venkovní části koupaliště se nachází plavecký bazén, rodinný bazén a vodní hřib. Jsou zde rovněž velmi oblíbené travertinové bazény, neboli římské bazény, vybudované z přírodního kamene. Bazény určené k sezení jsou taky napájeny termální vodou. Nad travertinovými bazény se nachází masážní vodopády a termální voda, která vás bude masírovat, pochází přímo od pramene. V areálu koupaliště je taky občerstvení a parkoviště.

2. Banská Štiavnica byla zapsána do památek UNESCO

Banská Štiavnica, toho historické hornické město a technické památky v jeho okolí, byly zapsány do památek UNESCO.

V okolí Banské Štiavnice potvrdily archeologické nálezy těžbu rud a jejího zpracování již v období 8. století př. n. l. Ve středověku je v listinných pramenech z roku 1156 Banská Štiavnica nazývána terra banesium, tedy země horníků. Za podpory uherského krále Ondřeje II. se zde od počátku 13. století začínají vedle původních slovenských obyvatel usazovat rovněž německí kolonisté.

Základem rozvoje města byla bohatá ložiska zejména stříbrných, zlatých a měděných rud. Tak například ve 14. století se zde těžila takřka jedna čtvrtina světové produkce stříbra. Banská Štiavnica tak dostává městská práva ještě před tatarským vpádem, to jest před rokem 1241. Královské výsady udělené městu Banské Štiavnici zaručovaly velké možnosti rozvoje, který trval po celý středověk.

V roce 1762 zde císařovna Marie Terezie zakládá vysokou školu, Hornickou akademii, která se od roku 1846 nazývá Hornickou a lesnickou akademii. Byla to první vysoká škola svého druhu na světě a působili zde věhlasní horníci, hutní a lesní odborníci z celé Evropy. V 18. století se Banská Štiavnica stává nejvýznamnějším střediskem těžby drahých kovů v habsburské monarchii.

V roce 1797 měla Banská Štiavnica více než dvacet tisíc obyvatel a byla po Bratislavě druhým největším městem na Slovensku. Banská Štiavnica byla v době své největší slávy, to jest v 18. a 19. století, známá nejenom v Evropě, ale i v jiných zemích světa, jako důležité středisko těžby stříbra a zlata a rozvoje školství, hornické vědy a techniky.

Banská Štiavnica má celou řadu hodnotných kulturních a historických památek. Patří mezi ně gotický kostel sv. Kateřiny s gotickými nástěnnými malbami, který se nachází pod Trojičním náměstím. Poblíže kostela sv. Kateřiny stojí barokní radnice s věží a před radnicí najdete barokní mariánský sloup. Monumentální barokní sloup na Trojičním náměstí se nazývá Trojičný sloup. Vysoké sloupy s tvarovanou římsou nesou baldachýn, pod nímž stojí socha Panny Marie a v nadstavci je sousoší Nejsvětější Trojice.

Barokní budova s věží se nazývá klopačka. Klepáním na dřevěnou desku se dával horníkům signál k nástupu do práce. Na Trojičním náměstí a v jeho okolí stojí hodnotné měšťanské domy.

Slovenské hornické muzeum v Bánské Štiavnici

Slovenské hornické muzeum má ve městě umístěno několik svých expozicí.

Starý zámek

Členitá horská krajina nedovolovala město obehnat hradbami a tak jako ochrana proti tureckým vpádům byl v polovině 16. století horní opevněný kostel přestavěn na renesanční pevnost s vysokými hradními zdmi, baštami a vstupní věží. Starý zámek tak představuje opevněný komplex budov stojících na terase nad městem. V expozicích Slovenského hornického muzea se seznámíte s historií města a jeho okolí, s díly místních uměleckých kovářů a sbírkou dýmek, jejichž výroba zde má svou tradici. Na vstupní věži pevnosti jsou věžní hodiny, barokní sluneční hodiny a je odtud pěkný pohled na město Bánskou Štiavnici.

Nový zámek

